

دموکراسی سازی و انتخابات

حوت ۱۳۸۸

انا لارسن

مقدمه

اگر قرار بر این است که دموکراسی در افغانستان ریشه یابد پس باید در اصطلاحات افغانی جا داده شود. دموکراسی باید شناخت افغان ها را منحیث یک ملت عالی مسلمان مستحکم سازد نه اینکه آنرا تهدید کند. بعلاوه حکومت افغانستان و جامعه تمویل کننده روند دموکراسی سازی را منحیث بخشی از تعهد سازماندهی درازمدت و با ثبات سیاسی و اداری تشویق کند.

این پژوهش واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان روی حکومتداری نماینده گان، نظریات افغان ها را در رابطه با دموکراسی، در شش ولایت کشور بررسی می کند. نخستین یافته های این مطالعه ماهیت ستیزه جویانه ی را که اصطلاح "دموکراسی" دارد و ارزش های را که دربر دارد شرح می دهد. همچنان نگرانی گسترده ای میان پاسخ دهندگان وجود دارد که دموکراسی با خود ارزش های دنیوی و غربی را آورده که تا حد زیاد به شناخت اسلامی افغانستان بیگانه است. بیشتر دموکراسی را یک سیستم وارد شده و به گونه یک مداخله خارجی دیگر در امور سیاسی و اجتماعی کشور مینگرند.

با وجود این عوامل، پژوهش اداره مذکور دریافت که دیدگاه عوام در راستای انتخاب رهبران از طریق انتخابات هنوز هم اساساً تایید شده و بعضی افراد از آن استقبال می نمایند. نگرانی ها در قسمت مفکوره سهمگیری سیاسی نبوده بلکه در راستای تعهد حفظ ارزش های اسلامی، زمینه که در آن اشتراک صورت گیرد، محیط امن، و در نتیجه ارائه خدمات دولتی می باشد.

این پالیسی نامه خلاصه یافته های مهم تحقیق این اداره را در رابطه با حکومتداری نماینده گان ارائه می نماید و روی سه موضوع ذیل پیشنهادت پیشکش می نماید:

۱. مفکوره "دموکراسی": از انتخابات و اصول حکومتداری نماینده گان استقبال می شود، اما واژه دموکراسی اکثراً مفهوم منفی را می رساند. صورت ظاهر این موضوع برای افغان ها قابل قبول نمی باشد.

۲. عدم اعتماد به دموکراسی: توقعات زیاد برآورده نگردیده اند، و عدم اعتماد به تعقیب آن با عدم اعتبار به نهاد های سیاسی و فرضیه اینکه بازیگران بین المللی پیامد های انتخابات را از قبل تعیین نموده بودند یکجا گردید.

در مورد نویسنده

انا لارسن منحیث پژوهشگر تیم حکومتداری در واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان ایفای وظیفه می نماید. او از سال ۱۳۸۳ بدینسو در راستای جندر (جنسیت - از دیدگاه اجتماعی و فرهنگی) و حکومتداری در افغانستان کار کرده است. او ماستری خویش را در رشته خشونت، جنگ و انکشاف از پوهنتون (SOAS) لندن اخذ نمود.

در مورد واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان

واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان موسسه مستقل تحقیقاتی مستقر در شهر کابل است که هدف آن انجام و عرضه پژوهش با کیفیت مرتبط به پالیسی و عملکرد، و انتشار فعالانه نتایج حاصله از آنها جهت آگاهی دهی، و تاثیر گذاری روی پالیسی ها و فعالیت های گوناگون؛ و تقویت فرهنگ پژوهش و مطالعه میباشد. واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان در سال ۱۳۸۱ خورشیدی توسط سازمان های امدادی که در این کشور فعالیت دارند تأسیس گردیده و اعضای هیئت مدیره آنرا نماینده گان مراجع تمویل کننده، سازمان ملل متحد، ادارات غیر دولتی تشکیل میدهد.

آدرس این اداره

کوچه گلروشی (نبش سرک ۲)، شهر نو، کابل

تلیفون: ۰۷۹۹ ۶۰۸ ۵۴۸

پایگاه انترنتی: www.areu.org.af

پست برقی: areu@areu.org.af

۳. انتخابات ۱۳۸۸، ۱۳۸۹ و فراتر از آن: انتخابات پارلمان در سنبه سال جاری علاقمندی و آمادگی حوزه های انتخاباتی و کاندیدان را فرا می خواند. در حالیکه دوره انتخابات افغانستان نامکمل است اما یک نوع حس ثبات سیاسی را پدیدار می سازد که باید این حس حفظ شود. با این وجود، به اصلاحات چشمگیر در راستای انتخابات نیاز است.

۱. مفکوره "دموکراسی"

واژه دموکراسی زیر بار مفاهیم و ارزش های متعددی در افغانستان می باشد که دارای مفاهیم منفی نزد افغانها می باشد. دموکراسی بیشتر با آزادی مانند اشتراک در انتخابات وابسته میشود، و چنین فکر می شود که با آزادی بیش از حد برای چشم پوشی از ارزش های مذهبی و فرهنگی بستگی دارد. باشندگان شهری که پاسخگوی سوالات بودند نگرانی را تذکر دادند که جوانان یا کسانی که در ساحات روستایی بود و باش می کنند از کلمه دموکراسی درک بهتری نداشته و از آزادی که دموکراسی به بار آورده سواستفاده می نمایند تا رفتار غیر قابل قبول را در اجتماع رایج سازند. کلمه دموکراسی اکثر اوقات چنین اطلاق میشود که "هر چه جریان دارد"، طورمثال راندگی بدون دقت در کابل، قیمت های گزاف مواد غذایی و یا گشت و گذار زنان بدون چادر. به گفته مردم "چه چاره ای وجود دارد؟ این دموکراسی است". پاسخ دهندگان بیشتر بدین باور بودند که یک تعداد افراد فکر می کنند دموکراسی یعنی آزادی و باید بالای آزادی انفرادی کنترل ملی وجود داشته باشد. خواست برای کنترل اجتماعی با شیوه ای که دموکراسی در افغانستان به گونه دموکراسی آزاد یا غربی تعبیر می شود ربط دارد، البته که چنین دموکراسی بالای ارزش های آزاد تاکید می ورزد مانند جداسازی دین از دولت، اقتصاد بازار و تساوی جنس (که با حقوق زنان مخالفت دارد^۱). این موضوع مستقیماً با دموکراسی اسلامی قابل مقایسه است، که در دموکراسی اسلامی نظام سیاسی دموکراتیک مطابق به چارچوب اسلامی تعیین می گردد.

موضوع که برای اکثریت پاسخ دهندگان که برای این مطالعه مصاحبه دادند خیلی مشکل آفرین بود، تاکید بر ارزش های آزادی است نه دیدگاه دموکراسی منحیث یک نظام سیاسی. پاسخ دهندگان تاکید می ورزیدند که دموکراسی در افغانستان با محدودیت های موجوده در چارچوب اسلامی پسندیده می باشد.

پیشنهادهات

• جامعه جهانی باید مفاهیم را که دموکراسی در شرایط افغانستان دارد درک کند، که اکثراً جامعه جهانی فکر می کنند که دموکراسی در افغانستان مکمل است و کمتر درک می کنند که افغانها از این

^۱ یک تعداد پاسخ دهندگان بالای شیوه ای که اسلام به زنان حقوق قابل است تاکید می ورزیدند ولی اکثراً دلالت بر آن می کردند که حقوق زنان نسبت به مردها متفاوت بوده اند. سپس این موضوع از تساوی جنس فرقی دارد چون در آن حقوق زن و مرد یکسان در نظر گرفته شده است. این موضوع در نشریات واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان بنام نظریات افغان ها در مورد دموکراسی و دموکراسی سازی بحث می گردد.

واژه چه برداشتی دارند و چگونه آنرا تعبیر می کنند. نشست کابل در ۱۳۸۹ موقع خوبی را به تمویل کنندگان مساعد می سازد تا از کلمه دموکراسی بازنگری نمایند، مفاهیم پیچیده ای را که در افغانستان دارا است درک کند و بسوی افغانی سازی توجه نموده و حکومت افغانستان را در راستای روند دموکراسی تا حد امکان تشویق کند. به گونه یک گام برای اجرای اینکار جامعه جهانی باید در نظر گیرد تا واژه "دموکراسی" را با "حکومت نمایندگان" عوض نماید. همچنان نشست کابل فرصتی را مساعد میسازد تا موضوع مهم اینکه کدام نوع کمک جهانی جهت تشویق و تقویت دولت نمایندگان در افغانستان مناسب و قابل قبول است مورد بحث قرار گیرد.

• حکومت افغانستان باید دموکراسی را به اصطلاحات افغانی تشریح کند، پیشبینی پذیرفتن این وظیفه با نظریات و دیدگاه متعدد که افغان ها در این مورد دارند مایوس کننده است. اما آغاز مباحثات در پارلمان و یا تلویزیون در مورد ارزش های دموکراتیک و معنی آن در شرایط افغانستان در راستای پذیرش دموکراسی سازنده بوده می تواند. قبل از این کار حکومت افغانستان باید در نشست کابل سیستم دموکراتیک را تایید کند، اما بطور علنی باید بحث نماید که این کار در شرایط افغانی چه پیامدی خواهد داشت. ظاهراً این نوع بحث می تواند پیامد های را ببار آرد که با اصول دموکراتیک آزاد/غربی مطابقت ندارد، اما شرح دموکراسی به اصطلاحات افغانی مهم است تا با احساس اینکه دموکراسی یک نظام سیاسی وارد شده و قابل مصرف بوده، مقابله گردد.

۲. توقعات برآورده نشده، نهاد های رد شده

معیار های را که پاسخ دهندگان برای قضاوت کیفیت دموکراسی افغانی در مصاحبه ها تعیین مینمایند اکثراً مبنی بر مشخصات عمده ای کشور های دموکراتیک می باشد، طورمثال سطوح بلند توسعه اقتصادی، حاکمیت قانون و بررسی ها علیه عملکرد های فاسد. این یک همبستگی قابل فهم است، اما توقعات بیش از حد را در مورد اینکه سیستم دموکراتیک چه چیز ها را فراهم مینماید نشاندهی میکند. در مصاحبه ها بیشتر بحث شد که فعالیت دموکراسی بدون مشخصات متذکره ناممکن بوده و چگونه فقر و نا امنی ارزش نمایندگی سیاسی را به خطر می اندازد.^۲ بدین ترتیب نشانه های دموکراسی های رسمی

^۲ نگرانی مذکور مسئله اینکه آیا سیاست دموکراتیک باعث رشد اقتصادی و کاهش فقر می شود و یا رشد اقتصادی و کاهش فقر پیش شرط برای دموکراسی می باشند را منعکس می سازد. مراجعه شود به

Adrian Leftwich, Evelyn Huber, Mushtaq Khan, Jean Gruigel and B He, "Debate: Democracy and Development" in *New Political Economy* 7, no. 2 (2002): 269-281; evidently other factors also prove preconditions for democratic governance—such as basic security, rule of law and literacy. Nevertheless, economic growth that transcends social divides is considered by many as a significant indicator of democracy's chances of taking hold—see Frances Stewart and Meghan O'Sullivan, "Democracy, Conflict and Development — Three Cases" (Oxford: Queen Elizabeth House, 1998), <http://www3.qeh.ox.ac.uk/RePEc/qeh/qehwps/qehwps15.pdf>, accessed 14 August 2008

مناطق لازم است.

- ایجاد نهاد های درازمدت باید در صدر کار های حکومت افغانستان و جامعه تمویل کننده قرار داشته باشد. انتخابات دربرگیرندهٔ دموکراسی سازی نمیباشد. تعهد درازمدت بمنظور ایجاد نهاد های اداری و سیاسی در میان انتخابات حتمی می باشد و باید این تعهد در کنفرانس کابل صورت گیرد. در صورتیکه برای ارتقای ظرفیت و اعتبار عامه در مورد نهاد های سیاسی و اداری ملی کار بیشتر صورت نگیرد، انتخابات محکوم به تقلب و منازعه عامه باقی خواهد ماند.

- کمیسیون مستقل انتخابات باید در قسمت اعاده اعتبار خویش پیشگام باشد. اعتبار کمیسیون مستقل انتخابات اعاده نمی گردد مگر اینکه کمیسیون خود برای بهبود حسابدهی به مردم اقدامات اساسی به عمل آورد. این اقدامات باید فراتر از حذف کارمندان قراردادی رفته و موارد تقلب صورت گرفته توسط کارمندان دائمی کمیسیون را فوراً مورد رسیدگی قرار دهد، و چگونگی انتخاب رهبری را نیز مورد توجه قرار دهد.

- جامعه تمویل کننده باید از مداخلات نامطلوب در امور سیاسی کشور اجتناب ورزد. بیشتر فکر می شود که نتایج انتخابات ۱۳۸۸ توسط فعالین بین المللی از قبل تعیین شده بود. این کار سبب کاهش ارزش رای دهی در دیدگاه بسیاری افغان ها گردید.^۴ اگر بگوئیم مشارکت دول تمویل کننده در افغانستان عاری از مداخلات سیاسی در امور داخلی کشور است، از روی ساده گی خواهد بود؛ پس جامعه تمویل کننده از مداخلات نامطلوبی که باعث اغتشاش و به خطر انداختن فرایند سیاسی در افغانستان میگردد، باید اجتناب نماید.

۳. انتخابات ۱۳۸۸، ۱۳۸۹ و فراتر از آن

پژوهش واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان در قسمت شیوه های رای دهی به سطح محلی در ولایات نسبتاً با امن باوجود توقعات برآورده نشده از دموکراسی، عدم اعتماد به نهاد ها و کسب توجه مطبوعات حاکی از هیجانات برای انتخابات ۱۳۸۸ بود. دلایل برای سهمگیری مردم در انتخابات ریاست جمهوری و شورای ولایتی خیلی محلی بودند. این دلایل شامل اثبات قدرت و وسعت یک اجتماع، آرزوی انتخاب نماینده ای دولتی که برایشان آشنا بوده و به آنها خدمت نماید، و استفاده از میدان انتخابات برای پیشبرد سیاست محلی می باشد. در مجموع، پاسخ دهندگان توقع داشتند که اشتراک در انتخابات تغییرات مثبت آورده می تواند.

بعلاوه، یافته های تحقیقات ابتدایی در مورد دیدگاه های رای دهندگان در رابطه با وظایف پارلمان نشان می دهند که افغان ها منتظر انتخابات

با ارزش های آزاد که در فوق ذکر گردید مشابهت دارد- آنها بخش نا گسسته مفهومی دموکراسی می گردند، بنابراین اگر یک کشور با این معیارات مطابقت نتواند پس معیارات متذکره به غیر دموکراسی مبدل میشوند و یا خود نظام دموکراسی متهم می شود. اگر دموکراسی بدان شیوه که حکومت افغانستان آنرا اجرا می کنند به ساختار های که مخالفین دولت پیشنهاد نموده اند راه های بدیل قابل قبول و جالب ارائه ننمایند، پس حمایت گروه های شورشی ادامه خواهد داشت.

مشکل عمده حکومت افغانستان در این راستا عبارت از متقاعد نمودن مردم در مورد معتبر و مطمئن بودن نهاد های سیاسی آن می باشد. انتخابات ۱۳۸۸ ظرفیت و غیر جانبداری کمیسیون مستقل انتخابات را با اختلافات که در شمارش آرا در مراکز رای دهی و شمارش نهایی دیده شد، تحت سوال قرار داد. نتایج شورای ولایتی هنوز هم در بعضی از ولایات مورد اختلاف قرار دارد.^۵ عدم حمایت تمویل کنندگان و حکومت افغانستان به کمیسیون مستقل انتخابات و نهاد های دیگر سیاسی (مانند احزاب سیاسی) در دوره موقت میان انتخابات موجب این کار گردید. اما نیز وظیفه کمیسیون مستقل انتخابات است تا تضمین نمایند که افغان ها فعالیت های شانرا مشروع می پندارند. اگر شفافیت و اعتبار پروسه های دموکراتیک تحت سوال باقی بمانند، تشویق نمودن سهم گیری و شراکت محلی خیلی دشوار خواهد بود.

بلاخره، اعتبار این نهاد ها با مداخله غیر ضروری جهانی در پروسه سیاسی کاهش می یابد. بسیاری از پاسخ دهندگان در مصاحبه هایشان در مورد مداخله بازیگران "خارجی" یعنی همسایه ها یا دول تمویل کننده و طرز تاثیر آن بالای ارزش رای آنها صحبت نمودند. این وضعیت در دور دوم انتخابات که بعداً لغو گردید، قرار داشت. مداخلات مشروعیت پروسه های دموکراتیک را به خطر مواجه می سازد و ترس این که خود افغان ها در قسمت تعیین پیامد های انتخابات خود شان نقش کمتری دارند.

پیشنهادات

- انکشاف اقتصادی به سطح محلی پر اهمیت است. اگر انکشاف اقتصادی افغانستان به سطح محلی تاثیرات مثبت نداشته باشد یا به اکثریت شهروندان منفعت نرساند پس انگیزه کمی برای حمایت حکومت افغانستان موجود می باشد. فقر باعث کاهش سهمگیری در انتخابات میگردد و سطح سهمگیری و علاقه مردم را به امور سیاسی محدود می سازد. جامعه تمویل کننده و حکومت افغانستان باید تضمین نمایند که انکشاف اقتصادی در تمام ولایات کشور رونق یابد نه صرف مناطق که تمویل کنندگان آنرا ترجیح میدهند. این امر سبب جلوگیری فرضیه ای میگردد که کمک ها نامساویانه توزیع میشوند و ولایات نا امن انعام داده می شوند. تعهد درازمدت بمنظور فراهم سازی و حفظ امنیت تمام

^۴ نوح کابرن، مشروعیت از دست رفته؟ نظریات بعضی افغان ها در مورد دولت، جامعه جهانی و انتخابات ۱۳۸۸ (کابل، واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان)

^۵ این موضوع در جنوری ۲۰۱۰ ارائه گردید، زمانیکه کاندیدان و رای دهندگان شورای ولایتی کارمندان کمیسیون مستقل انتخابات را به شورای ملی احضار نمودند.

پالیسی نامه هذا بطور خلاصه یک تعداد مسایل عمده ای را ارائه می کند که پاسخ دهندگان در مطالعه واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان بنام حکومتداری نمایندگان مطرح نموده بودند، و در راستای تحکیم روند دموکراسی هشت نکته مهم را پیشنهاد نمود. کنفرانس کابل موقع خوبی برای درک عمیق این پیشنهادات و شامل سازی آن در پالیسی است. این امر در شرایط انتخابات پارلمانی ۱۳۸۹ خیلی مهم است.

پارلمانی هستند، و با وجود اینکه هفت ماه برای برگزاری این انتخابات باقی مانده در بسیاری از اجتماعات از اکنون آمادگی های چون تهیه لست کاندیدان جریان دارد. خود اعضای پارلمان شبکه های حمایتی رای دهندگان را در حوزه های انتخاباتی شان آماده مینمایند، و از قبل بیشتر مایل اند تا به سه گروه طرفدار دولت، مخالف و یا بیطرف تقسیم شوند. این یافته های ابتدایی نشان می دهند که هنوز هم با وجود فساد و ناامنی فراوان، انتخابات شیوه مشروع انتقال قدرت در افغانستان پنداشته می شود.

پیشنهادات

- انتخابات پارلمانی باید صورت گیرند و تقویم انتخابات باید حفظ شوند. تمام فعالین باید آگاه باشند که هرچند انتخابات در افغانستان کامل نیست ولی یک نوع حس ثبات را در سیستم سیاسی پدیدار می سازد- ثبات که در رژیم های قبلی سیاسی بیش از یک دهه دوام ننموده بود. اگر این عصر دموکراتیک باید دوام کند، حفظ چارچوب انتخاباتی لازم است، تا ستون اصلی برای حمایت دموکراسی سازی ایجاد گردد. در میان مدت، بنابر دفعات انتخاباتی که مطابق به قانون اساسی به برگزاری آنها نیاز است، و با در نظر داشت ناتوانی دولت جهت تمویل آنها بطور مستقل، تقویم فعلی انتخاباتی به بازنگری نیاز دارد. در حال حاضر، این تقویم، معیار های لازم و تایید شده ی را ارائه می کند که باید حفظ گردند.
- اصلاحات انتخاباتی: اصلاح قانون فعلی انتخابات مشکلات در راستای ایجاد شفافیت را نشان می دهد زمانیکه منافع سیاسی از این نوع شفافیت مستفید نمی شوند. هرچند تغییرات در کمیسیون مستقل انتخابات بدون شک ضرور است، به نظر می رسد که تغییرات لازم قبل از انتخابات صورت خواهد گرفت. با این حال سه نکته ذیل را از پژوهش واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان باید مد نظر گرفت:
  ۱. بسیاری از افغان ها با وجود اینکه مداخله بین المللی را در امور داخلی کشور مورد انتقاد قرار می دهند، هنوز به ماموریت های ناظرین بین المللی اعتماد دارند. حضور پر قدرت این ماموریت ها جهت محو فساد در مراکز رای دهی کمک میتواند و شرایط امنیتی باید به آنها اجازه دهد تا وظایف شانرا اجرا نمایند.
  ۲. در ارتباط به موضوع قبلی، حمایت فنی که توسط جامعه تمویل کننده به مراکز رای دهی و مراکز شمارش آرا فراهم شدند بهترین شیوه برای تشویق شفافیت به طریقه غیر سیاسی و کم بها می باشد، که برای فعالین بین المللی فعالیت مشروع و قابل قبول است.
  ۳. کمک ها برای نا امنی و عملکرد های متقلب و تعهدات تضمین امنیت در دور دوم انتخابات، در جریان و بعد از انتخابات مهم می باشد.